

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 529/2011-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. Š., Ž., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., N., obchodnej spoločnosti P., spol. s r. o., T., obchodnej spoločnosti P., spol. s r. o., B., a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., T., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., T., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Topoľčany v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb/64/2010 a jeho rozhodnutím z 15. júna 2010 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 202/2010 a jeho rozhodnutím z 23. februára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. Š., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., spol. s r. o., obchodnej spoločnosti P., spol. s r. o., a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2011 doručená sťažnosť Ing. J. Š., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., spol. s r. o., obchodnej spoločnosti P., spol. s r. o., a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb/64/2010 a jeho rozhodnutím z 15. júna 2010 a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 202/2010 a jeho rozhodnutím z 23. februára 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. 8 Cb/64/2010-156 z 15. júna 2010 zamietol návrh sťažovateľov na určenie neúčinnosti právneho úkonu – zmluvy o dielo č. 5701606 uzatvorenej 30. októbra 2008 medzi obchodnými spoločnosťami Z., s. r. o., K., a E., a. s., a uložil im zaplatiť náhradu trov konania. Krajský súd rozsudkom č. k. 15 Cob/202/2010-206 z 23. februára 2011 rozsudok okresného súdu v merite veci potvrdil.

Sťažovatelia vidia porušenie svojich základných práv v tom, že *„ani jeden zo súdov vo veci nevykonal ani jeden z dôkazov navrhovaných žalobcami. Dokonca nevykonal ani žiadny iný. V rozsudku sa žiadnym spôsobom nevyjadril k zásadným právnym námietkam žalobcov, ktoré namietali v odvolaní voči rozsudku prvostupňového súdu. V dôsledku uvedených skutočností dospel k zásadne nesprávnym právnym záverom...“*

Sťažovatelia sú toho názoru, že odôvodnenie rozsudku je nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti. Vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, v rozpore s už vyslovenými právnymi názormi Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR.“

Sťažovatelia vidia porušenie základných práv najmä v tom, že:

«1. Odvolací súd sa v rozsudku obmedzil iba na stotožnenie sa s dôvodmi uvedenými v prvostupňovom rozhodnutí a neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by potvrdili

alebo vyvrátili relevantné tvrdenia sťažovateľov uvedené v ich odvolaní. Žiadnym spôsobom sa nevyjadril k právnym námietkam sťažovateľov uvedeným v odvolaní, hoci išlo z právneho hľadiska o zásadné námietky. Podľa názoru sťažovateľov ide o rozhodnutie nezlučiteľné s požiadavkami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. (Nález Ústavného súdu SR sp. Zn. ÚS 149/09 z 29. októbra 2009).

2. Ide o arbitrárne rozhodnutie, ktorého odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti. (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 335/06, ÚS 243/07,).

3. Postupom Krajského súdu v Nitre bol porušený aj princíp „rovnosti zbraní“ a to tým, že žalobcom nebolo poskytnuté vyjadrenie sa žalovaného zo dňa 09. 08. 2010 k odvolaniu žalobcov voči rozsudku Okresného súdu v Topolčanoch, pričom Krajský súd v Nitre sa vo svojom rozsudku na toto vyjadrenie odvoláva. Keďže rozsudok bol vyhlásený bez pojednávania žalobcovia už nemali možnosť k tvrdeniam obsiahnutým vo vyjadrení zaujať stanovisko (III. ÚS 402/2008 zo 17. marca 2009).»

Podľa sťažovateľov je právne posúdenie všeobecnými súdmi v rozpore s platným právom, a to konkrétne s § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z tohto ustanovenia je zrejmá potreba „preukázať úmysel oboch účastníkov odporovanej zmluvy vo vzťahu k zmenšeniu majetkovej podstaty dlžníka... Takéto preukázanie priameho či nepriameho úmyslu je však možné iba po predchádzajúcom odbornom vyčíslení výšky skutočného plnenia a jeho porovnaním s realizovaným plnením ako neprimeraným podľa uzatvorenej zmluvy. Nepriamy úmysel je možné preukázať po posúdení konštrukčnej a materiállovej zhody a vybavenosti stavby vybudovanej v rámci I. etapy a priamo úmerným násobkom stavby vybudovanej na podklade zmluvy o dielo, ktorej odporovateľnosť je namietaná. Takéto dokazovanie navrhovanými znalcami však ani jeden súd nevykonal, čím dospel k právnym záverom ktoré sú naprosto nezlučiteľné s príslušnými zákonnými ustanoveniami.“.

Sťažovatelia namietajú porušenie rovnosti zbraní, ako aj to, že postupom označených súdov bolo odňaté procesné právo vyjadrovať sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a podaniam, ktoré boli urobené v konaní druhou procesnou stranou.

Na základe uvedeného sa sťažovatelia od ústavného súdu domáhajú, aby vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob/202/2010 a postupom Okresného súdu v Topolčanoch vedenom pod sp. zn. 8 Cb/64/2010 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob/202/2010-206 z 23. februára 2011, ktorým bol o. i. potvrdený rozsudok Okresného súdu v Topolčanoch č. k. 8 Cb/64/2010-156 zo dňa 15. júna 2010 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľov v sume 632,32 Eur na účet právneho zástupcu č... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených základných práv sťažovateľov konaním okresného súdu, ústavný súd uvádza, že toto konanie na tomto súde skončilo vyhlásením rozsudku, ktorý podliehal (vrátane konania, ktoré mu predchádzalo) revíznej

právomoci krajského súdu v konaní o podanom odvolaní. Preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrí do právomoci krajského súdu. V súvislosti s namietaným porušením označeného základného práva je z ústavného hľadiska podstatné a určujúce preto len preskúmanie postupu a konečné rozhodnutie krajského súdu (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Z oznámenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) z 21. novembra 2011 vyplýva, že 18. novembra 2011 bolo podané na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) generálnym prokurátorom Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie na základe podnetu na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

Podľa názoru ústavného súdu má právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia svoje námietky uplatnili v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné odmietnuť sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie mimoriadneho dovolania a tiež sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (mimoriadneho dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľov prípadné posúdenie mimoriadneho dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľom lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozsudku krajského súdu č. k. 15 Cob 202/2010-206 z 23. februára 2011 (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2011